

Ruimtelijke visie ten behoeve van herbegrenzing ecologische hoofdstructuur

Een ruimtelijke visie op een gebied, conform artikel 4.8 lid 3 van de Verordening ruimte 2012 beschrijft:

- a. de omvang van het gebied waarop de ruimtelijke visie betrekking heeft;
- b. de doelen van de ruimtelijke visie, in het bijzonder wat betreft de verbetering van de kwaliteit van de ecologische hoofdstructuur waarbij is verzekerd dat:
 1. de oppervlakte van de ecologische hoofdstructuur minimaal gelijk blijft of toeneemt, of
 2. het areaal van de ecologische hoofdstructuur wordt vergroot ter compensatie van het gebied dat ten gevolge van de activiteiten verloren gaat waardoor een beter functionerende ecologische hoofdstructuur ontstaat;
- c. op welke wijze wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken, bedoeld in artikel 4.11;
- d. op welke wijze de uitvoering van de ruimtelijke visie is verzekerd.

a. Inleiding en omvang van het gebied waarop de ruimtelijke visie betrekking heeft

De golfbaan is 20 jaar geleden aangelegd in de gemeentelijke bossen van Nistelrode vlakbij het dorp zelf. Het gebied had een rommelig karakter met nogal wat dorpsrandverschijnselen zoals een huisvestingskamp, sportvelden, een crossbaan, volkstuinten en een hondensportterrein (zie figuur 6 van het MER). De uitplaatsing van deze functies en de aanleg van de 9 holes baan betekende een grote verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, maar is ten koste gegaan van de natuur, die van de bossen in het bijzonder. In figuur 14 van het MER zijn de gebiedsdelen, die voor de golfbaanaanleg van 1990, een periode van tenminste 100 jaar, ongestoorde vegetatieontwikkeling hebben doorgemaakt, aangegeven. De spreiding van de natuurwaarden zijn vooral gerelateerd aan deze oude dennenopstanden en heiderestanten (zie figuur 15 van het MER). Ook op andere plekken, zoals de oudere loofboomgroepen (met veel Brede wespenorchis) en zelfs op het motorcrossterrein (met Buntgras en Grondster) kwamen belangrijke natuurwaarden voor.

Op dit moment wordt de bestaande golfbaan omringd door gebied, waarvan de gebruiksvormen waarvoor ze zijn ingericht niet meer goed functioneren (zie figuur 7 van het MER). Dit zijn:

- de bospercelen met naalddhout worden niet meer bosbouwkundig onderhouden en dreigen in te storten; ook de natuurfunctie is suboptimaal;
- het vatenopslagterrein is uit gebruik genomen en er is sprake van ernstige bodemverontreiniging;
- het MOB-complex is uit gebruik genomen en er is sprake van ernstige bodemverontreiniging;
- de landbouwpercelen zijn niet meer gebonden aan een ter plekke gevestigd agrarisch bedrijf, maar worden jaarlijks verpacht; dit trekt milieubelastende teelten als lilies, gladiolen, sierheesters, kerstbomen.

Omdat ruimtelijke en functionele structuur niet meer aansluiten, dreigt het gebied opnieuw te verrommelen. De uitbreiding van de golfbaan kan een nieuwe kwaliteitsimpuls betekenen. Maar ook nu kan die kwaliteitsimpuls ten koste van de natuur gaan. De grote vraag bij de herinrichting van het gebied is dan ook er voor te zorgen dat deze niet ten koste gaat van de natuur, maar dat ook deze functie verbeterd wordt zowel kwantitatief als kwalitatief.

De herbegrenzing van de EHS heeft betrekking op de bestaande golfbaan, de uitbreiding van de golfbaan (met name het MOB-complex en een klein deel op de uitbreiding van de golfbaan ten oosten van de bestaande baan) en de natuurcompensatiepercelen direct grenzend aan de golfbaan en verspreid liggend in de gemeente Bernheze. Daarnaast is geconstateerd dat de begrenzing van de EHS in de Verordening Ruimte 2012 op de bestaande golfbaan en op een klein deel van de uitbreiding niet overeenkomt met de feitelijke situatie. Deze herbegrenzing wordt ook meegenomen in het verzoek tot herbegrenzing van de EHS.

De wijziging van de begrenzing van de EHS met toepassing van de saldobenadering (artikel 4.8 Verordening Ruimte) vraagt een ruimtelijke visie. In de visie moet worden aangetoond dat de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen samenhangen en er kwaliteitswinst voor meerdere ruimtelijke functies, waaronder natuur, optreedt.

De ruimtelijke visie heeft betrekking op de bestaande golfbaan De Hooge Vorssel, de uitbreiding van de golfbaan, de natuurcompensatiepercelen verspreid liggend over de gemeente Bernheze (zie figuur 1) in relatie tot de groenblauwe mantel, ecologische verbindingzones, de ecologische hoofdstructuur en zones genoemd in het Landschapsonwikkelingsplan (LOP) Bernheze.

figuur 1 - Situering plan- en compensatiegebied

- Plangebied bestaande 9 holes baan
- Plangebied uitbreiding naar 18 holes
- Plangebied natuurcompensatie

b. De doelen van de ruimtelijke visie

Kwaliteit aantasting EHS

Begin negentiende eeuw was het EHS-deel van het plangebied (de huidige 9 holes baan en het MOB-complex), heide die vanuit Donzel geëxploiteerd werd via 3 parallelle schaapsdriften. In 1850 wordt de ontginning hiervan ter hand genomen en verandert het landgebruik in bos- en akkerbouw (zie figuur 5 van het MER). In de loop van de twintigste eeuw zijn delen hiervan afgegraven en zijn ook andere functies ingebracht: huisvestingskamp, MOB-complex, motorcrossterrein en sportvelden (zie figuur 6 van het MER). De golfbaan is in 1990/1991 aangelegd. Deze is in ten behoeve van natuurontwikkeling in 2005 heringericht. Het MOB-complex is al jaren verlaten. De gebouwen zijn in 2008 gesloopt. In 2013 zal de vervuilde bodem gesaneerd worden.

De golfbaan en het MOB-complex zijn onderdeel van de jonge (> 1850 AD) heideontginning op de Maashorst. Dit is een groot (2.400 hectare) aaneengesloten en dun bevolkt gebied van naalddhoutbossen, heiderestanten, oude esgronden en moderne landbouwpercelen. Het gebied tussen Nistelrode en Heesch (400 hectare) is vanwege de A50 hiervan afgesnoerd. Binnen dit geïsoleerde gebied onderscheiden het MOB-complex en de golfbaan (samen dus 40 hectare) zich door hun kleinschaligheid. Er is veel afwisseling van open en gesloten gebied. Het open gebied bestond voor 1990 uit hei, droog schraalgrasland, ruigte, kort gras; het gesloten gebied uit naaldbos (Grove den), loofbos (Amerikaanse eik, Zomereik, Ruwe berk) en struweel (Gauwe wilg).

De wezenlijke natuur- en landschapswaarden van het EHS-deel van het plangebied zijn karakteristiek voor de hogere (grove) zandgronden en komen voort uit de hierboven geschetste geschiedenis van het landgebruik, de ruimtelijke samenhang met omringend (natuur)gebied en de interne (afwisselende) ruimtelijke structuur. Deze waren (voor 1990) en zijn nu:

1. Vaatplanten van arm droog bos, hei en droog schraalgrasland zoals de beschermde en bedreigde Brede wespenorchis, Dwergviltkruid, Grasklokje, Grondster en Kruipbrem;
2. Bosvogels met een groot territorium en een jaarrond beschermd nest (meestal buiten het plangebied) zoals Bosuil, Buizerd, Groene specht, Havik, Sperwer, Zwarte specht;
3. Struweelvogels zoals de bedreigde Patrijs, Tortelduif;
4. Dassen, de steilrand aan de oostgrens van de 9 holes baan als burchtlocatie in het bijzonder;
5. Vleermuizen van parkachtig landschap zoals Gewone grootoorvleermuis, Gewone en Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis;
6. Herpetofauna van hei en droog schraalgrasland zoals Levendbarende hagedis en Rugstreeppad;
7. Dagvlinders en sprinkhanen van arm droog bos, hei en droog schraalgrasland zoals de bedreigde Bruin blauwtje, Eikepage en Sikkelsprinkhaan;
8. Het bospadenpatroon van oude schaapsdriften en haaks daarop staande jonge ontginningswegen.

Ad 1) De aanleg van de golfbaan is zeker ten koste gegaan van groeiplaatsen van genoemde soorten. Deze zijn voor een deel (Dwergviltkruid en Grondster) teruggekeerd

op de in 2005 ontwikkelde natuurdelen van de bestaande baan. Bij de aanleg van de holes op het MOB-complex en de bestaande golfbaan gaan ook weer groeiplaatsen verloren. Door ruimte te reserveren voor ruigte, hei en schraalgrasland wordt de schade gemitigeerd.

Ad 2) Bij de aanleg van de golfbaan zijn mogelijkwerwijs nesten van bovengenoemde soorten vernietigd. Alleen voor Zwarte specht geldt dat ook de kwaliteit van het leefgebied is verminderd. De andere soorten hebben door het grotere prooiaanbod eerder geprofiteerd. De aanleg van de holes op het MOB-complex en de bestaande golfbaan heeft geen of nauwelijks effect op genoemde broedvogelsoorten.

Ad 3) De aanleg van de golfbaan is zeker ten koste gegaan van deze ook op landelijk niveau bedreigde soortengroep. Er zijn hier geen gegevens over, maar het rommelige en op het laatst verlaten gebied moet heel aantrekkelijk geweest zijn voor Boomleeuwerik, Geelgors, Patrijs, Roodborsttapuit, Tortelduif. Deze zijn nu niet meer als broedvogel op de golfbaan aanwezig. Maar ook de waarnemingen in de omgeving zijn steeds zeldzamer geworden. Op het MOB-complex komen nu geen van de hierboven genoemde bijzondere struweelvogels voor.

Ad 4) In 1960 kwamen er geen dassen meer ten westen van de A50 voor (zie kaartjes onder de soortbeschrijving in de Atlas van de Nederlandse Zoogdieren). Vanaf 1987 zijn er waarnemingen van dassen in het gebied direct ten oosten van de bestaande golfbaan. De vestiging in de steilrand dateert waarschijnlijk uit die periode. Ook na de golfbaanaanleg zijn er waarnemingen in het gebied (vooral verkeersslachtoffers op de Berghemseweg). Aangenomen wordt dat de burchtlocatie niet beïnvloed is door de golfbaanaanleg en dat ook de kwaliteit van het gebied als foerageergebied ongeveer gelijk is gebleven. De sanering van het MOB-complex en de omvorming naar golfbaan hebben alleen tijdelijke gevolgen voor dassen. Deze worden gemitigeerd (Bijlage 1, Activiteitenplan bij ontheffing Flora- en faunawet).

Ad 5) Mogelijkwerwijs zijn er bij de aanleg van de golfbaan koloniebomen geveld. Door de aanleg van de golfbaan inclusief waterpartij is de kwaliteit als vleermuisleefgebied verbeterd. De aanleg van de holes op het MOB-complex en de bestaande golfbaan hebben geen gevolgen voor vleermuizen.

Ad 6) Er zijn geen verspreidingsgegevens van voor 1990 bekend, maar waarschijnlijk is de golfbaanaanleg ten koste gegaan van zowel Rugstreeppad als Levendbarende hagedis. Deze zijn na de natuurbouw in 2005 weer op de baan verschenen. Bij de aanleg van hole 7 op de bestaande baan verdwijnt leefgebied van Levendbarende Hagedis en Rugstreeppad. Deze schade wordt gemitigeerd (Bijlag 1, Activiteitenplan bij ontheffing Flora- en faunawet).

Ad 7) Over deze soorten bestaat al helemaal geen informatie van voor 1990. De aanwezige habitattypen en de ruimtelijke structuur maken het gebied wel geschikt voor (bijzondere) dagvlinders en sprinkhanen. Aangenomen mag worden dat deze door de golfbaanaanleg geschaad zijn. Deze schade is enigszins hersteld in 2005. Bij de aanleg van de holes op het MOB-complex en de bestaande golfbaan worden geen bijzondere soorten benadeeld.

Ad 8) Het oorspronkelijke padenpatroon is door de golfbaanaanleg danig verstoord. En ook bij de aanleg van de holes op het MOB-complex wordt een jonge ontginningsweg doorkruist. Deze schade is wel gemitigeerd door het pad open te houden.

Door de aanleg van de golfbaan in 1990 zijn met name de waarden 1, 3, 6, 7 en 8 aangetast. Door de natuurontwikkeling op de golfbaan in 2005 zijn de waarden 1 en 6 min of meer hersteld. Door de aanleg van de holes op het MOB-complex worden de waarden 1, 4, 6 en 8 aangetast. Deze worden wel zo goed als mogelijk bij de inrichting en in het beheer gemitigeerd.

Ruimtelijke samenhang en ecologisch functioneren

Het EHS-deel van het plangebied ligt aan de rand van het grote aaneengesloten natuurgebied de Maashorst. Het onderscheidt zich hiervan door de hogere dynamiek. Dat was al zo voor de golfbaanaanleg in 1990. De afwisseling in ruimte en tijd is groot. Het gebied is voedselrijker en is/wordt vaak verstoord. Grotere dieren komen voedsel zoeken maar hebben hun verblijfplaats op een rustiger plek. De bijzondere planten- en diersoorten van dit plandeel zoals Grondster, Dwergviltkruid en Rugstreeppad hebben baat bij een zekere dynamiek. En de afwisselende vegetatiestructuur is belangrijk voor struweelvogels, vleermuizen, dassen. Het gebied fungeert ook als bufferzone. Verzuring, vermessing en verstoring uit de omgeving wordt opgevangen, zodat het hart van de Maashorst minder aangetast wordt. Ten behoeve van het ecologisch functioneren van dit overgangsgebied is het wel wenselijk de ver-thema's binnen een bepaalde bandbreedte te houden. De vestiging van een golfbaan was te veel voor verstoringgevoelige soorten(groepen) zoals struweelvogels (Boomleeuwerik, Geelgors e.d.). De beregening en de bemesting van de holes verdrijft de plantensoorten van droge, voedselarme omstandigheden. Compensatie en mitigatie moet zich richten op de waarden, die het meest geschaad zijn/worden. Dit zijn vooral de waarden 1 (vaatplanten), 3 (struweelvogels), 6 (herpetofauna) en 7 (insecten). De Vereniging Das en Boom heeft er als vurig pleitbezorger van de dassen voor gezorgd dat ook deze soortengroep ruimschoots aan zijn trekken gekomen is in de gecompenseerde EHS. Verder geldt dat het in 1990 aangetaste padenpatroon (waarde 8) moeilijk gecompenseerd kan worden. Wel is er veel aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing van de diverse compensatiepercelen.

1. Oppervlakte Ecologische hoofdstructuur

De oppervlakte van de EHS moet minimaal gelijk blijven of toenemen. Er wordt 8,05 hectare aan EHS verwijderd en 34,56 hectare voor natuurcompensatie door het bestemmingsplan geregeld. Per saldo wordt er 26,51 hectare EHS toegevoegd. Het oppervlakte van de EHS neemt door deze herbegrenzing toe.

In onderstaande tabellen is dit samengevat. In tabel 1 is de te verwijderen EHS opgenomen en in tabel 2 de hoeveelheid EHS die wordt toegevoegd.

Tabel 1: Te verwijderen EHS

	Verdwijnen EHS (hectare)
Bestaande golfbaan: aanleg parkeerplaats	0,07 hectare (bos, EHS) toeslag 1,67 compensatie: 1,25 hectare

	Verdwijnen EHS (hectare)
Bestaande golfbaan en uitbreiding: correctie EHS, begrenzen EHS conform feitelijke situatie	3,69 hectare (3,36 hectare bestaande baan en 0,06 hectare uitbreiding)
Uitbreiding (MOB-complex): aanleg holes	1,18 (bos, EHS) toeslag 1,67 compensatie:1,97 2,27 (verharding, open zand, pioniervegetatie, water, EHS) geen toeslag compensatie: 2,27
Totaal	8,05

Tabel 2: Toe te voegen EHS (Kwalificaties Verordening Ruimte 2012 en Landschapsonwikkelingsplan Bernheze)

Locatie	Perceelnummer	Opp (hectare)	Verordening Ruimte 2012	LOP
1. Plattedel	I334	2,32	Groenblauwe mantel	
2. Ruiterweg-oost	G374	2,16	Zoekgebied evz/Groenblauwe mantel	Versterking zuidelijke dorsprand Heesch (IV) , realisatie natte EVZ's (4)
	G392	2,87	Zoekgebied evz/Groenblauwe mantel	Versterking zuidelijke dorsprand Heesch (IV), realisatie natte EVZ's (4)
3. Zevenbergen	L106	2,08	EHS ontwikkeling	Behoud en ontwikkeling Maashorst (VII)
4. Zandbergseweg	L936	0,9	Groenblauwe mantel	Behoud en ontwikkeling Maashorst (VII)
5. Molenweg	K528	1,0	Agrarische Verwerving	Realisatie droge EVZ's (III)
6. Nistelrodesedijk	K347	1,16	EHS bestaand Agrarisch Extensivering	Realisatie droge EVZ's (III)
7. Achter de Berg	K133	1,36	Groenblauwe mantel	
8. Brakkensedijk	G178	0,53	Groenblauwe mantel/ EHS bestaand	Realisatie droge EVZ's (III)
	G179	1,89	Groenblauwe mantel	
	G180	2,34	Groenblauwe mantel	
	G703	1,95	Groenblauwe mantel	
	G704	1,95	Groenblauwe mantel	
9. Achter de Vossel	L4	0,73	Groenblauwe mantel	
10. Wingweg-Noord	L21	1,97	Groenblauwe mantel EHS bestaand	
11. Wingweg-Noord	L929	1,97	Groenblauwe mantel	
12. Wingweg-Zuid	L933	0,86	Groenblauwe mantel	
13. Wingweg-Zuid	L934	0,31	Groenblauwe mantel	
14. De Bleken	D1504	1,52	Agrarisch Extensivering	Project bufferboeren (8)
15. De Bleken	D1505	1,09	Agrarisch Extensivering	Project bufferboeren (8)
A. Vossel-noord		1,93	Groenblauwe mantel	
B. Vossel-west		0,36	Groenblauwe mantel	
C. Heidedreef		1,48	Groenblauwe mantel	
D. Heescheweg		0,5	Groenblauwe mantel	
Totaal		35,23		

Op het totaal van 35,23 hectare moet 0,67 hectare in mindering gebracht worden, omdat deze oppervlakte op dit moment al begroeid is met bos en daarom als bestaande natuur moet worden aangemerkt. Dit betreft de deelgebieden Nistelrodesedijk (nummer 6) en Brakkensedijk (nummer 8) en Wingweg-Noord (nummer 10). In totaal is dus **34,56 hectare** voor natuurcompensatie door dit bestemmingsplan geregeld. Het gebied Zevenbergen (nummer 3) is al EHS ontwikkeling.

2. Beter functionerende ecologische hoofdstructuur

In paragraaf b zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van het EHS-deel van het plangebied beschreven en hoe deze zijn aangetast door de golfbaanaanleg in 1990 en zullen worden aangetast in 2013 en volgende jaren. Bij de legalisatie van de bestaande baan, het vormgeven van de uitbreiding en het omgaan met de milieuschade daarvan zijn de volgende doelstellingen gehanteerd:

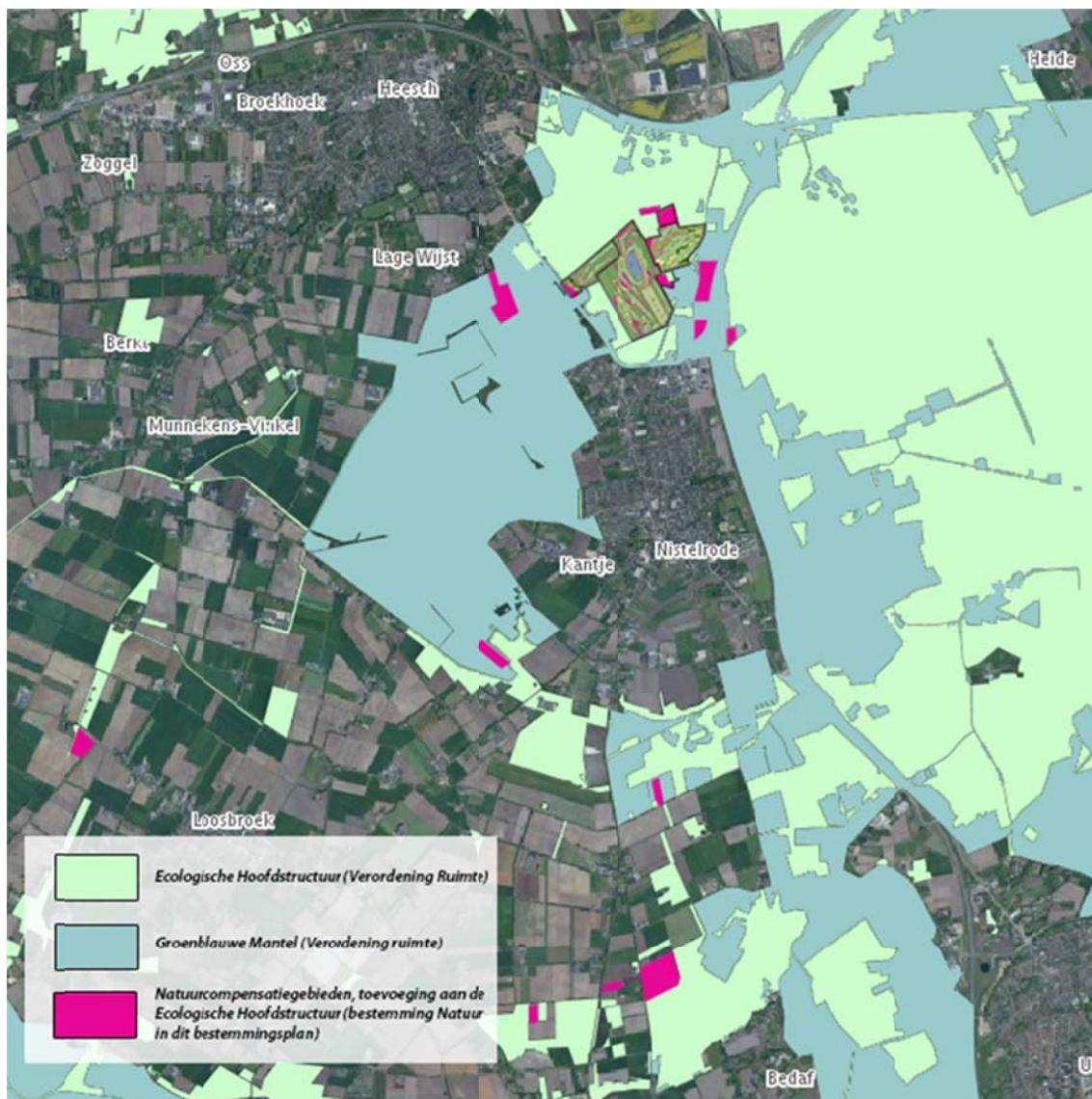
1. De eerste doelstelling is geweest deze aantasting zo klein mogelijk te maken. Een en ander is in het MER beschreven en heeft geleid tot het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) (hier ook het voorkeursalternatief).
2. De tweede doelstelling is schade door gerichte maatregelen te verzachten. Deze mitigatie is uitgewerkt in het Golfbaanbeheerplan en voor beschermde soorten in het Activiteitenplan bij de ontheffing Flora- en faunawet.
3. De derde doelstelling tenslotte is dat schade die niet voorkomen of verzacht kan worden, ruimhartig gecompenseerd moet worden zoveel als mogelijk ten bate van de benadeelde soorten en het liefst zo dicht mogelijk in de buurt.

Uiteindelijk wordt buiten de golfbaanuitbreiding zelf dus 34,56 hectare nieuwe natuur aangelegd en toegevoegd aan de EHS. Dat is $(34,56 - 27,82)$ 6,74 hectare meer dan de compensatieplicht. Hiervan ligt 9,22 hectare in de directe omgeving van de golfbaan (tussen Heescheweg en A50). De hectares van de deelgebieden 9-13, A-D (figuur 1) worden in de eerste plaats ingezet voor de verstoringgevoelige waarden van het uitbreidingsgebied zelf. Dit zijn de waarden 3 (struweelvogels), 4 (dassen) en 6 (amfibieën en reptielen van hei/schraalgrasland). De bestaande en nieuwe natuur op de golfbaan zelf (meestal geen EHS zijnde) wordt ingezet voor de minder verstoringgevoelige natuur, te weten de waarden 1 (flora en vegetatie van arm droog bos, hei/schraalgrasland) en 7 (vlinders en sprinkhanen hei/schraalgrasland). Omdat er in de directe omgeving verder geen gronden beschikbaar waren, is in de ruimere omgeving, maar wel binnen de grenzen van de gemeente Bernheze verder gezocht. Gevolg hiervan is wel dat de inrichting niet alleen kan worden ingezet voor de verloren waarden, die vooral samenhangen met het verlies van het oude (naald)bos (waarden 1, 2 en 8). Uitgangspunten bij de inrichting:

- realisatie van in totaal tenminste 13,34 hectare houtachtige vegetatie (compensatieplicht Boswet);
- ontwikkeling natuurbelangen van de percelen zelf (bijvoorbeeld bij aanwezigheid van kwel);
- aanvulling of juist aansluiting op bestaande natuurwaarden in de omgeving;
- realisatie regionale en lokale natuur- en landschapsdoelen.

In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Bernheze is dit laatste uitgangspunt in beeld gebracht. Er is bij de keuze voor de percelen en de inrichting daarvan getracht aan te

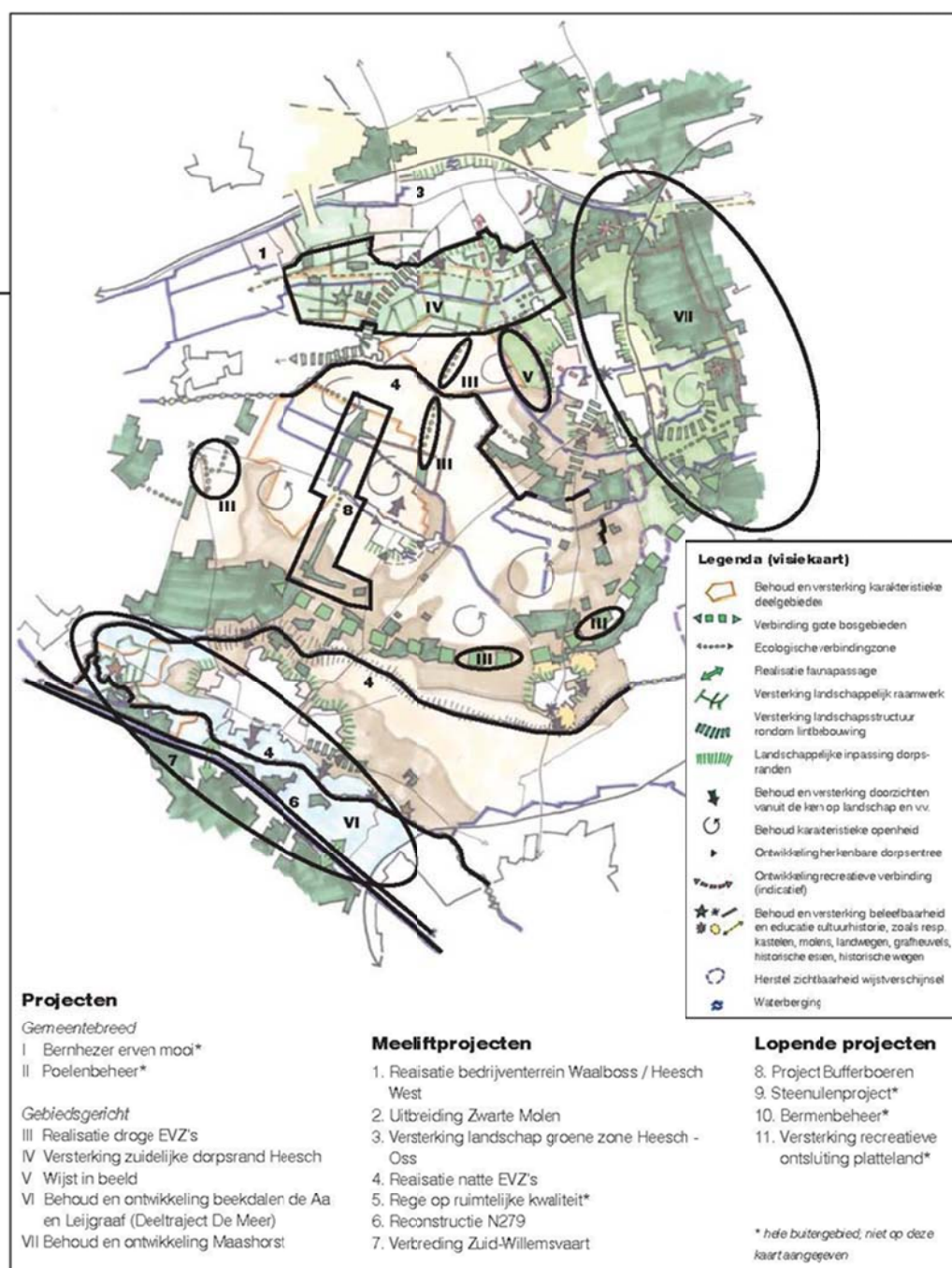
sluiten op de visie en het uitvoeringsplan van het LOP. Verder zijn de percelen zo veel als mogelijk gesitueerd in de groenblauwe mantel (voorheen GHS/AHS dassenleefgebied, struweelvogelgebied en/of leefgebied kwetsbare soorten). Figuur 2 toont de ligging van de compensatiepercelen ten opzichte van de EHS (inclusief ecologische verbindingzones) en de groenblauwe mantel.

Figuur 2

Figuur 3 toont een kaart uit het LOP Bernheze met een overzicht van de lopende en nieuwe landschapsprojecten in het buitengebied van de gemeente¹.

¹ Scherrenburg, M. e.a., 2012: Landschapsonwikkelingsplan Bernheze; Nieuwland Advies, Wageningen.

Figuur 3

De keuze en het ontwerp van de percelen 2-6, 8 en 14-15 (zie figuur 33 van het MER) passen binnen de gewenste landschapsecologische structuur van de gemeente Bernheze.

In totaal wordt 13,07 hectare houtachtige vegetatie gerealiseerd. Het tekort van 0,27 hectare (volgens de Boswet-verplichting) wordt buiten de EHS op de golfbaanuitbreiding gerealiseerd. Hier wordt nog eens 1,44 hectare bos, houtwal en struweel aangeplant.

Uiteindelijk hebben de 3 doelstellingen na een langdurig proces en heel veel overleg met betrokken partijen vorm gekregen in het voorkeursalternatief (met Activiteitenplan en Golfbaanbeheerplan) en het Natuurcompensatieplan. Naar de mening van de opstellers zal de uitvoering daarvan een verbetering betekenen van het functioneren van de lokale en regionale ecologische en landschappelijke structuur.

c. Hoe wordt voldaan aan artikel 4.11 Verordening ruimte?

Er is een Natuurcompensatieplan opgesteld conform artikel 4.11 Verordening ruimte. De uitvoering van het Natuurcompensatieplan is publiekrechtelijke en privaatrechtelijk verantwoord. In de regels is bij de bestemmingen Sport-Golfbaan 1 en Sport-Golfbaan 2 een voorwaardelijke bepaling opgenomen waarin is bepaald dat natuurcompensatie moet plaatsvinden conform het Natuurcompensatieplan. Daarnaast is privaatrechtelijk een overeenkomst gesloten waarin bepaald is dat de compensatie op de compensatiegronden moet plaatsvinden.

d. Hoe wordt de uitvoering van de ruimtelijke visie verzekerd?

De herbegrenzing van de EHS is opgenomen in de bestemmingsplanregels. Op de verbeelding is een aanduiding verwijderde EHS en een aanduiding toegevoegde EHS opgenomen. Het bestemmingsplan regelt niet alleen meer natuur dan volgens de vigerende regels verplicht is, maar na realisatie zal per saldo ook meer natuur beschermd zijn door de EHS-status dan in de huidige situatie het geval is

Conclusie

De aanleg en de uitbreiding van de golfbaan is en wordt een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de verrommelde dorpsrand van Nistelrode. Vorm en functie sluiten weer op elkaar aan. Bij het ontwerp van de uitbreiding de golfbaan is getracht het natuurverlies te minimaliseren. Het overgebleven natuurverlies is zoveel mogelijk in de directe omgeving gecompenseerd. Doelsoorten zijn in de eerste plaats dassen en struweelvogels. De meer verspreid liggende nieuwe natuur tenslotte compenseert niet alleen het 20 jaar geleden verloren bos, maar brengt lokale natuurpotenties tot ontwikkeling, dient regionale natuur- en landschapsdoelen en is zo EHS-waardig.

Bijlage 1: Activiteitenplan t.b.v. ontheffing Flora- en faunawet

Activiteitenplan van de uitbreiding van golfbaan de Hooge Vorssel naar 18 holes

bij de aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75C
van de Flora- en faunawet

colofoon

30 september 2012

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld
Visstraat 1, 4101 AC Culemborg
T: 0345- 534245; M: 06-28307831
E: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Van Eerd Golf bv, Nistelrode
- contactpersonen	Andre van Heumen van Van Eerd Golf bv

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
A	Locatie.....	5
B	Activiteit	5
C	Topografie	6
D	Uitvoeringswijze	7
E	Doel	8
F	Planning.....	8
G	Kwalificatie	8
H	Korte termijn effecten.....	8
I	Lange termijn effecten	11
J	Verantwoording	11
K	Andere overheidsinstantie	12
L	Huidige situatie.....	12
M	Positie.....	12
N	Verspreiding beschermde soorten	12
O	Verantwoording	12
P	Mitigatie.....	12
Q	Compensatie.....	14
R	Planning	14
S	Alternatieven.....	15
T	Zorgvuldig handelen	15
U	Openbaar belang.....	15

1 Inleiding

initiatief

Van Eerd Golf bv, eigenaar van Company Club de Hooge Vorssel te Nistelrode, heeft al jaren het voornemen de huidige 9 holes golfbaan uit te breiden naar een 18 holes golfbaan. De bestaande baan is in 1990 met ontheffing en vergunning aangelegd (artikel 19 en 46, lid 8 WRO), maar is nog niet planologisch geregeld. De Raad van State heeft zich een aantal malen uitgesproken over de bestaande golfbaan en zich op het standpunt gesteld dat de planologische regeling moet plaatsvinden door het opstellen van een nieuw bestemmingsplan. Daarbij moet worden uitgegaan van de uitleg van het streekplan Brabant in Balans (Provincie Noord-Brabant 2002) als ware er sprake van een 'nieuwe' baan, en met een natuurcompensatie volgens de huidige normering daarvoor.

Inmiddels is het Streekplan 2002 geen vigerend beleid meer en toetst de provincie Noord-Brabant ruimtelijke plannen aan de Verordening Ruimte 2012. De daarin opgestelde regels voor de bescherming van de EHS, wijziging van de begrenzing van de EHS, de daaruit voortvloeiende compensatieplicht en de inhoud van het compensatieplan zijn leidend geweest bij de planvorming over de invulling van de oude compensatieplicht en de uitbreiding naar 18 holes.

ontwerp

D.d. 7 februari 2011 is er tussen de initiatiefnemer Van Eerd Golf bv en de milieuorganisaties in beginsel overeenstemming bereikt over de uitbreiding van de golfbaan de Hooge Vorssel op het akkercomplex de Vorssel, de compensatie die nog voortkomt uit de aanleg van de oude 9-holes baan en de natuurinvestering die nodig is in samenhang met de uitbreiding naar 18 holes.

Omdat vanwege de grote compactheid van de baan de milieuorganisaties noch de golfbaan voor 100% tevreden waren over het ontwerp, is er in 2011 en 2012 in nauw overleg gezocht naar een alternatief. Doel van het overleg was in het nieuwe ontwerp meer ruimte te maken voor de golfer en tot een betere invulling te komen van het leefgebied van de dassen. Dit alternatief is gezocht en gevonden op het voormalig MOB-terrein, later nog uitgebreid met het vroegere vatenopslagterrein aan de Heescheweg. Beide terreinen zijn vervuild en worden in opdracht van de provincie Noord-Brabant in 2013 gesaneerd.

Onderstaand figuur toont de laatste versie van de uitbreiding op het akkercomplex de Vorssel, het MOB- en Vatenopslagterrein.

figuur 1: ontwerp uitbreiding golfbaan 'de Hooge Vorssel' naar 18 holes

Omdat het MOB-terrein is begrensd als EHS, vloeit hier een nieuwe compensatieplicht uit voort. De oude en nieuwe compensatieplicht zijn vormgegeven in het natuurcompensatieplan¹. Daarnaast geldt onder de nieuwe Verordening Ruimte Noord-Brabant (2012) voor aantasting van de zogenaamde groenblauwe mantel een zogenaamde landschapsinvesterings eis. Deze is nog niet nader uitgewerkt. In artikel 6.3 van de Verordening Ruimte wordt alleen in (heel) algemene termen gesteld dat het watersysteem en aanwezige ecologische en landschappelijke waarden behouden, hersteld of duurzaam ontwikkeld moeten worden. Er rust ook een onderzoeksplicht naar aanwezige ecologische en landschappelijke waarden bij de initiatiefnemer. Op grond van de resultaten van het natuuronderzoek uit 2007², de actualisatie hiervan uit 2012³ en de landschapsanalyse in de mer⁴ kunnen in het plangebied (huidige baan en uitbreiding) de volgende waarden onderscheiden worden:

- de Vorssel, oud en open akkercomplex
- (naald)bossen rond golfbaan, jonge en besloten heideontginning
- Peelrandbreuk en wijstgronden tussen Hooge Wijst en Donzel
- vleermuizen op de golfbaan

¹ Schenkeveld A.J.M., 2012: De Hooge Vorssel natuurcompensatieplan; bureau Schenkeveld, Culemborg.

² Schenkeveld A.J.M., 2007: De Hooge Vorssel natuuronderzoek; bureau Schenkeveld, Culemborg.

³ Schenkeveld A.J.M., 2012: Uitbreiding Golfbaan De Hooge Vorssel natuuronderzoek actualisatie; bureau Schenkeveld, Culemborg.

⁴ Aalderen, R.J.M. e.a., 2012: Companyclub De Hooge Vorssel Gemeente Bernheze Milieueffectrapport; VEVAP, Heemstede.

- roofvogels, uilen en spechten in de (naald)bossen
- dassenleefgebied van het besloten agrarische gebied tussen A50 en Peelrandbreuk
- struweelvogels van het besloten agrarisch gebied tussen A50 en Peelrandbreuk
- amfibieën en reptielen van de heiderestanten
- vlinders en sprinkhanen van de heiderestanten
- flora en vegetatie van arm droog bos, hei en akker

In de mer is op basis van de landschapsanalyse en de effectbeschrijving een zogenaamd meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) opgesteld. Hierin wordt bij het ontwerp, tijdens de aanleg en in de gebruiksfase zoveel mogelijk rekening gehouden met bovenstaande waarden.

Een en ander heeft niet kunnen voorkomen dat enkele beschermde soorten geschaad worden. In de natuurtoets bij de mer (H9) wordt hiervan verslag gedaan. Door de ingreep verdwijnt er foerageergelegenheid van streng beschermde soorten als Das en Levendbarende hagedis. Ook worden wissels, paar-, balts-, voortplantings- en overige verblijfplaatsen van Das, Gewone dwergvleermuis, Rugstreeppad en Levendbarende hagedis verstoord.

In het mer wordt aangetoond dat door compensatie en mitigatie deze schade kan worden weggenomen. Dat is verder uitgewerkt in het natuurcompensatieplan en het golfbaanbeheerplan. Deze plannen hebben echter een breder kader. De inrichtings- en beheermaatregelen hierin moeten alle negatieve natuureffecten wegnemen. Het voorliggend plan richt zich uitsluitend op de schade aan categorie 2 en 3 beschermde soorten. In het activiteitenplan worden grootte, aard en fasering van de mitigatiemaatregelen uitgewerkt. Het dient als toelichting bij de ontheffingsaanvraag.

opgave

De uitbreiding, de sloop-, kap- en graafwerkzaamheden in het bijzonder, hebben gevolgen voor beschermde dieren. In dit plan zijn maatregelen opgenomen om de schade te mitigeren en de ecologische functionaliteit te waarborgen. Deze notitie is bedoeld om dit aan te tonen. Zij fungeert als bijlage bij de ontheffingsaanvraag ex artikel 75C van de Flora- en faunawet. De aanvraag is bedoeld om door de Dienst Regelingen te laten beoordelen of de maatregelen inderdaad voldoende zijn en zo van de Dienst een zogenaamde positieve afwijzing te krijgen.

De notitie bestaat uit de onderdelen A-U zoals in het aanvraagformulier vermeld. Hierin wordt vaak verwezen naar andere rapporten. Deze zijn als bijlagen bij de aanvraag gevoegd. Deze bijlagen zijn:

1. dit activiteitenplan
2. het milieueffectrapport
3. het natuuronderzoek met bijlagen 1-3
4. het natuurcompensatieplan
5. het golfbaanbeheerplan

A Locatie

Het plangebied is gelegen in het landelijk gebied ten noorden van Nistelrode en wel tussen Heescheweg en Berghemseweg. Het adres van de bestaande baan is Company Club De Hooge Vorssel, Slotenseweg 11, 5388 RC Nistelrode, gemeente Bernheze, provincie Noord-Brabant.

B Activiteit

In ruime zin betreft de activiteit de bestaande 9 holes baan met golfclubhuis, driving range en parkeerplaats, en de voorgenomen uitbreiding met 9 holes met vergroting van het golfclubhuis en de parkeerplaats tot een 18 holes golfaccommodatie volgens de A-status van de NGF. Daarnaast betreft de activiteit natuurcompensatie in het kader van wijziging van de begrenzing van de EHS met toepassing van de saldobenadering (artikel 4.8) en bescherming en ontwikkeling van de groenblauwe mantel (artikel 6.3) van de Verordening Ruimte van Noord-Brabant (2012).

In het licht van mogelijke gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten is in strikte zin alleen de uitbreiding van de golfbaan en de lokale herinrichting van de bestaande baan van belang.

De werkzaamheden hiervoor (aanlegfase) bestaan uit:

- rooien van bos, 0,41 ha t.b.v. de bodemsanering en 1,24 ha t.b.v. de golfbaanuitbreiding;
- grondopslag, maximaal 80.000 m³ op het akkercomplex en 20.000 m³ op het Vatenopslagterrein;
- grondverzet zoals verwijderen vervuilde grond, inbrengen schone grond, in depot zetten bouwvoor, egaliseren, aanbrengen reliëf; in totaal wordt ca. 111.000 (30.000 + 40.000 + 17.000 + 20.000 + 4.000) m³ op de schop genomen;
- aanleg beregeningsinstallatie;
- aanbrengen kolken en leidingen ten behoeve van oppervlakte ontwatering;
- aanbrengen drainage;
- aanleg paden;
- aanbrengen beplantingselementen, 1,57 ha op de golfbaan en 13,06 ha op de natuurcompensatiepercelen;
- bezaaiingen;
- verbouw clubhuis en oprichting schuilhutten, uitbreiding bebouwd oppervlak met samen ca. 650 m² ;
- uitbreiding parkeerverhardingen van 90 naar 120 plekken.

In de gebruiksfase is vooral de verstoring door (auto)bewegingen van belang. Deze kan als volgt gekwantificeerd worden:

- er worden 18 holes bespeeld;
- er wordt uitgegaan van 4 personen per hole (flight);
- iedere 10 minuten start een flight bij hole 1;
- per uur starten maximaal $6 \times 4 = 24$ personen;
- er kan in het zomerseizoen worden gestart van 8:00 tot 17:00 uur;
- per dag is het maximum aantal spelers $9 \times 24 = 216$;
- volgens de NVG⁵ is de gemiddelde bezetting van een golfbaan 65% = 140 spelers;
- golfers komen nagenoeg allemaal per auto naar de baan;
- de bezetting van een auto is - eveneens volgens de NVG - 1,4 persoon;
- per dag veroorzaakt een 18 holes golfbaan gemiddeld 65% van $216 = 140 : 1,4 = 100$ verkeersbewegingen heen en terug.

Andere storingsfactoren in de gebruiksfase zijn:

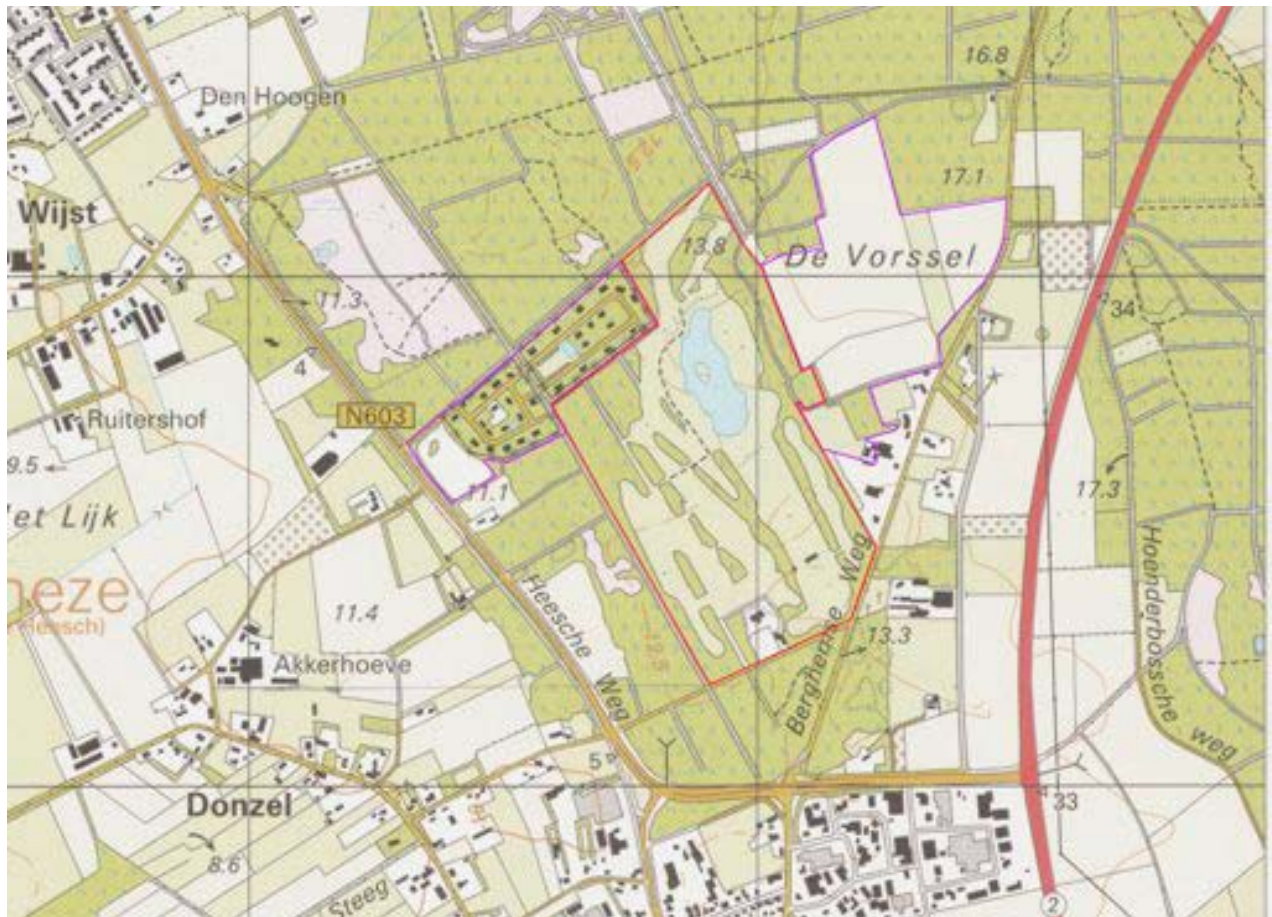
- oppervlaktewateronttrekking en beregening, ca. 40.000 m³/jaar;
- toedienen van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen;
- buitenverlichting, alleen rond clubhuis;
- groenonderhoud

De verschillende storingsfactoren zijn in de mer verder uitgewerkt. Voor zover ze effecten op beschermde soorten betreffen, zullen ze hieronder nader omschreven worden (zie H en I).

C Topografie

Figuur 2 toont de begrenzing van het plangebied in strikte zin op een topografische ondergrond. De Amersfoort-coördinaten (x,y) zijn: 166-167,414-415.

⁵ NVG (Nederlandse Vereniging van exploitanten van Golfbanen)

figuur 2: begrenzing plangebied op topografische ondergrond

D Uitvoeringswijze

De uitbreiding van de golfbaan wordt in een aantal fasen uitgevoerd. Allereerst wordt ca. 40.000 (vergunning tot 80.000) m³ grond aangevoerd en in depot gezet op het akkercomplex. Dit gebeurt vanaf 1 januari 2013. Deze grond komt vrij bij de aanleg van de N239 in Oss. Het humusarm en zwak lemig fijn zand zal in een latere fase gebruikt worden voor de modellering van de baan. Voorafgaand aan het inrijden van het zand wordt op de plek van het depot de humushoudende bovengrond (bouwvoor) van 30 cm dik opzijgezet. De vergunning voor het depot loopt 5 jaar door.

De sanering van het Vatenopslag- en het MOB-terrein begint 1 juni 2013 en loopt door tot 1 oktober 2013. In de winter daaraan voorafgaand worden de bomen en struiken, die op de te saneren plekken staan verwijderd. Na de sanering wordt het terrein aangevuld met grond afkomstig van het natuurontwikkelingsproject de Rijssvennen (kwaliteit ?). Ten behoeve van de modellering wordt nog 20.000 m³ extra aangevoerd en voorlopig in depot gezet. Deze grond is afkomstig van het natuurontwikkelingsproject de Mun (kwaliteit ?).

Vanaf 1 oktober 2013 worden na de maïsogst de natuurcompensatiepercelen 9-13 en A-C ingericht (zie natuurcompensatieplan, bijlage 4). In diezelfde winter wordt begonnen met de aanleg van de 5 holes (2-6) op het akkercomplex. De holes op het MOB-en Vatenopslagterrein worden eveneens in de winter van 2013/2014 aangelegd. De bomen en struiken, die hiervoor verwijderd moeten worden, worden daaraan voorafgaand maar na 1 oktober 2013 en voor 15 maart 2014 gekapt.

De werkzaamheden op de bestaande baan zoals de aanleg van hole 7 en de aanleg van de extra parkeerplaatsen gebeuren pas vanaf 1 september 2015. Dit werk wordt voor 15 maart 2016 afgerond.

Het clubhuis wordt tussen augustus en december 2013 verbouwd.

Een deel van de mitigatiemaatregelen (oprichten raster, aanleg dassentunnel, ophangen vleermuiskasten, inrichten bunker als vleermuisverblijfplaats) wordt zoveel mogelijk naar voren gehaald en gebeurt zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is (1 april 2013 ?)

E Doel

De redenen van de herinrichting en uitbreiding naar een 18-holes baan zijn:

- meer uitdaging in het golfspel;
- scheppen van een volwaardige wedstrijdbaan;
- ruimte voor greenfeespelers;
- gunstiger exploitatie.

Daarnaast wordt tegelijk met de uitbreiding de bestemming van de bestaande baan geregeld en de oude compensatieplicht (19,77 ha natuurontwikkeling) vervuld.

F Planning

De werkzaamheden zullen vanaf 1 januari 2013 gestart worden en zijn voorlopig tot in maart 2016 ingepland (zie hierboven).

G Kwalificatie

Bram Schenkeveld heeft een eigen adviesbureau te Culemborg en is (planten)ecoloog, in 1984 gepromoveerd aan de RU te Utrecht. Hij voerde de laatste jaren tientallen natuurtoetsen uit voor grote en kleine projecten.

Frank Mertens heeft een eigen adviesbureau te Bennekom en is gespecialiseerd in onderzoek naar broedvogels en vleermuizen.

Hub Cuppen is ecoloog bij de gemeente Apeldoorn en heeft een eigen adviesbureau te Eerbeek. Zijn specialiteiten zijn herpetofauna, dagvlinders, libellen, sprinkhanen en macrofauna.

Marc Moonen is medewerker van Stichting Das & Boom, onderdeel van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap te Beek-Ubbergen.

H Korte termijn effecten

De korte termijn effecten treden op bij de aanleg:

Das

Voor de situering van de verschillende burchten en wissels wordt verwezen naar het onderzoek van Das & Boom, bijlage 1 bij het natuuronderzoek. De weergave hiervan op kaart is wel bijgevoegd (figuur 3).

- Door de oprichting van het gronddepot wordt een wissel en bijburcht (burcht 2) verstoord. Dit wordt gemitigeerd door de aan- en afvoer van grond alleen overdag te laten plaatsvinden en zoveel mogelijk afstand te houden tot de burcht (zie voor ligging keet en parkeerplaatsen figuur 4);
- Door het kappen van bos en de daarop volgende saneringswerkzaamheden verdwijnt er op de Vatenopslag- en het MOB-terrein foerageergelegenheid en wordt een wissel verstoord. Op de plek van de te saneren bodem zelf is de foerageergelegenheid overigens gering. De bodem aldaar bestaat uit (half)verharding is vervuild met minerale olie en aromaten. De verstoring van de wissel wordt gemitigeerd door alleen overdag te werken en de saneringswerkzaamheden gefaseerd te doen.
- De inrichting van dassenleefgebied (natuurcompensatie 9-13, A-C) gebeurt in de winter na de maïsoogst. Er treedt hierdoor geen tijdelijk verlies van foerageergelegenheid op. Ook de verstoring is minimaal.
- Bij de aanleg van de holes 2-6 verdwijnt secundair foerageergebied en wordt een bijburcht (burcht 2) en een wissel verstoord. De aanleg gebeurt in de winter na de laatste

maïsoogst. Het direct verlies aan foerageergelegenheid is daarom minimaal. Ook de verstoring is in de winter gering. De bijburcht wordt voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel gecontroleerd op aanwezigheid van een das. De verstoring van de burchten 1 en 3 wordt gemitigeerd door zoveel mogelijk afstand te houden ($s > 50$ m).

- Door de aanleg van de holes 11,12 en 17 op het Vatenopslag- en MOB-terrein en de daaraan voorafgaande kapwerkzaamheden verdwijnt er foerageergelegenheid en wordt een wissel verstoord. Het direct verlies is niet groot, omdat de werkzaamheden in de winter plaatsvinden. Het effect op de langere termijn wordt gecompenseerd door de inrichting van dassenleefgebied (zie hieronder). De verstoring van de wissel wordt gemitigeerd door alleen overdag te werken en de kap- en grondwerkzaamheden gefaseerd te doen.

figuur 3: dassenactiviteit rond de golfbaan in 2012

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis heeft een verblijfplaats in het clubhuis. Voorafgaand aan de verbouwing wordt deze preciezer gelokaliseerd. Bij de verbouwing wordt deze ontzien. Ook zal getracht worden de verstoring door trillingen, geluid en licht te minimaliseren. Verder vindt de verbouwing niet in de kwetsbare perioden van voortplanting en verzorging van de jonge dieren (april-juli) of winterslaap (november-februari) plaats.

Rugstreeppad

Bij de aanleg van hole 7 wordt mogelijkwerijs een voortplantingsplek van Rugstreeppad vernietigd. Deze wordt daarom voorafgaand aan de werkzaamheden gemarkeerd en ontzien. De werkzaamheden worden voor het voortplantingsseizoen (voor 1 april) afgerond en er wordt in de directe omgeving een nieuwe voortplantingsgelegenheid gecreëerd.

Levendbarende hagedis

Bij de aanleg van hole 7 worden eventueel aanwezige exemplaren Levendbarende hagedis weggevangen. Deze kunnen worden uitgezet in het nieuw gemaakte leefgebied op de uitbreiding, het natuurdoeltype hei/droog schraalgrasland in het bijzonder.

I Lange termijn effecten

De lange termijn effecten betreffen zowel de aanleg- als de gebruiksfase.

Das

- Door de inrichting van 10,13 ha dassenleefgebied (natuurcompensatiepercelen 9-13 en A-D) in de (onmiddellijke) nabijheid van de golfbaanuitbreiding verbetert de foerageermogelijkheid van de betreffende dassenfamilie.
- Door de uitbreiding van de golfbaan neemt de verstoring door bewegingen van golfers en greenkeepers en door geluid van pratende mensen en machines toe. Dit wordt gemitigeerd door afstand te houden ($s > 50$ m) tot de burchten (1 en 3), deze af te schermen met dichte en stekelige beplanting en plaatselijk een afgeschermd infrastructuur voor de dassen te maken.
- Ook de hoeveelheid autobewegingen op de Berghemseweg neemt toe (met ca. 5 %). Dit wordt gemitigeerd door op de kwetsbare plekken de weg uit te rasteren en te voorzien van een dassentunnel (ter hoogte van de eerder gevallen verkeersslachtoffers).

Gewone dwergvleermuis

Na de herinrichting van het gebied neemt vanwege een grotere afwisseling van open en besloten vegetatietypen de foerageergelegenheid voor vleermuizen, de minder verstoringgevoelige Gewone dwergvleermuis in het bijzonder, flink toe.

Rugstreeppad

Door de herinrichting ontstaan er meer voortplantingsplekken, overwinteringsplaatsen en foerageergelegenheid.

Levendbarende hagedis

Door de herinrichting ontstaan er meer voortplantingsplekken, overwinteringsplaatsen en foerageergelegenheid.

J Verantwoording

De effectstudie is gebaseerd op de mer en op expert judgement (zie voor de kwalificaties onder G; eventueel kunnen projectenlijsten en/of publicatielijsten en/of curricula vitae worden nagezonden).

K Andere overheidsinstantie

Er loopt op dit moment een m.e.r.- en bestemmingsplanprocedure. Gedurende de procedure is uitgebreid vooroverleg geweest met de gemeente Bernheze, de provincie Noord-Brabant, de m.e.r.-commissie, het waterschap Aa en Maas, DLG. Alle instanties staan positief ten opzichte van het initiatief mede vanwege het feit dat de bestaande golfbaan nu eindelijk wordt gelegaliseerd en de oude compensatieplicht wordt vervuld. De natuurontwikkeling is onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan gemeente Bernheze. Bij de sanering van de Vatenopslag en het MOB-terrein en de overdracht hiervan naar de golfclub zijn de gemeente en provincie initiatiefnemer.

Verder wordt op dit moment het kappen van het bos i.v.m. de sanering gemeld bij de dienst Regelingen van het ministerie E,L & I. Dat zal ook gebeuren voor het restant te kappen bos i.v.m. de aanleg van de holes.

Omdat de uitbreiding plaatsvindt in een Archeologisch Monument (AMK-terrein 1036) wordt hiervoor bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten opnieuw vergunning aangevraagd. Deze was al verleend voor een eerdere versie van de uitbreiding. Tenslotte zal op grond van artikel 4.8 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant 2012 aan GS vergunning voor de wijziging van de begrenzing van de EHS volgens de saldobenadering worden aangevraagd.

Meldingsplicht oppervlaktewateronttrekking aan waterschap?

L Huidige situatie

Zie milieueffectrapport (bijlage 2).

M Positie

Zie milieueffectrapport (bijlage 2).

N Verspreiding beschermde soorten

Zie natuuronderzoek (bijlage 3).

O Verantwoording

Het veldonderzoek heeft gelopen van 2007 tot 2012 en bestond uit meer dan 20 bezoeken gespreid over het jaar door 4 verschillende waarnemers (zie ook onder G) .

P Mitigatie

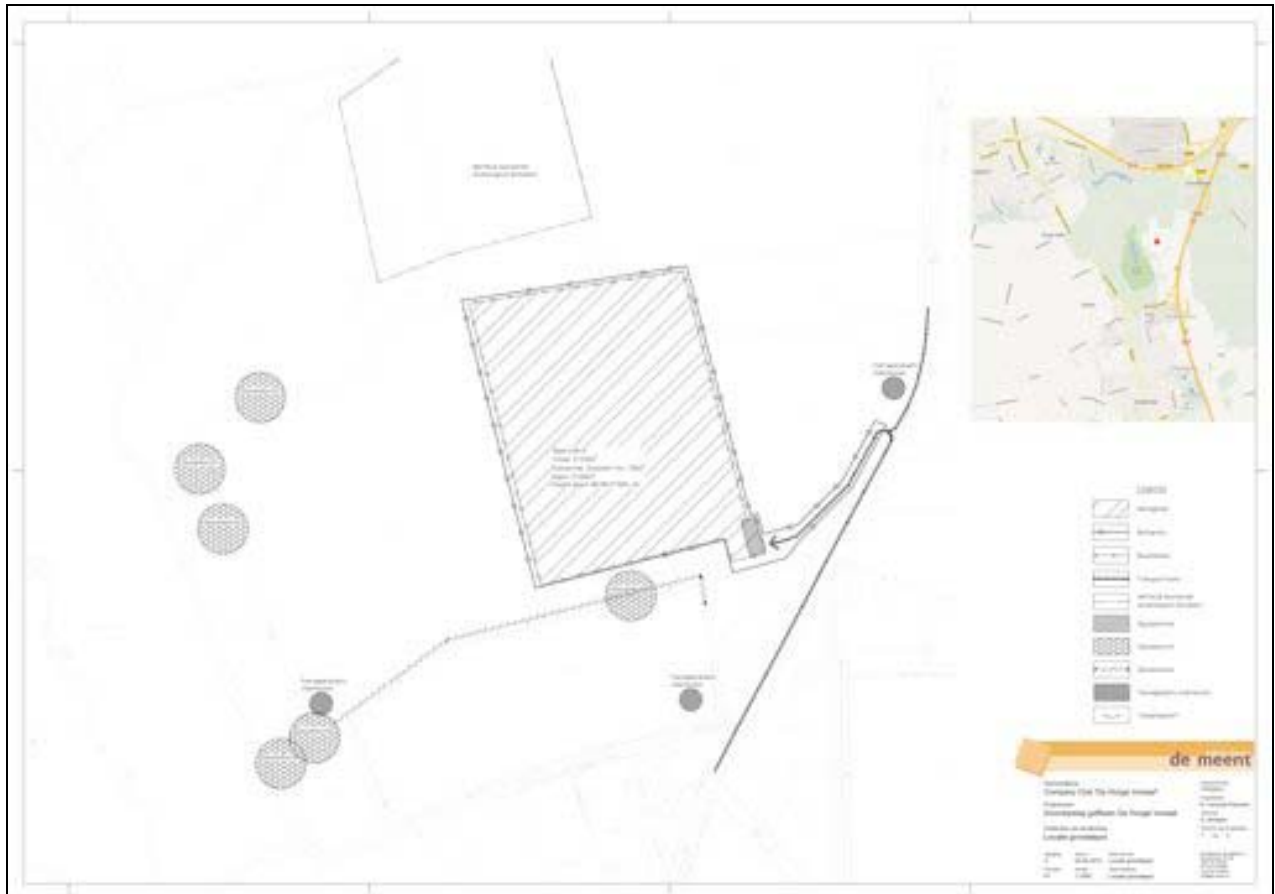
De mitigatie is hierboven bij de effectbeschrijving al aangestipt. Deze zal hieronder per soort verder worden uitgewerkt.

Das

- Het gronddepot op het akkercomplex is dusdanig gesitueerd dat afstand gehouden wordt (> 20 m) tot de droge greppel, waarlangs een wissel loopt en waarin een (oude) bijburcht ligt (zie figuur 4). De ontsluiting is direct vanaf de Berghemseweg.
- Bij het ontwerp van de uitbreiding is tenminste 50 m afstand gehouden tussen de holes en de hoofdburcht (1) en een belangrijke bijburcht (3) (zie figuur 3).
- In het ontwerp is ook een afschermende beplanting gesitueerd tussen deze burchten en de holes.
- De kapwerkzaamheden gebeuren in de winter, alleen overdag en zonder verlichting.
- De grondwerkzaamheden gebeuren in de winter na de laatste maïsoogst, alleen overdag en zonder verlichting.
- De inrichting van dassenleefgebied (grondwerk, inzaaien, inplanten) in de omgeving van de uitbreiding (natuurcompensatie 9-13, A-C) gebeurt in de winter na de laatste

maïsoogst, alleen overdag, zonder verlichting en voorafgaand aan de inrichting van de golfbaan.

- De inrichting van de golfbaan (aanleg beregeningsinstallatie, drainering, inplanten, inzaaien e.d.) gebeurt in de winter, alleen overdag en zonder verlichting.
- Alle kap-, grond- en inrichtingswerkzaamheden gebeuren gefaseerd en over enkele jaren gespreid.
- Er wordt ter hoogte van het bosje met hoofdburcht 4 onder de Berghemseweg een dassentunnel met begeleidend raster van tenminste 200 m lang aan weerszijden van de weg aangelegd. Deze tunnel is gereed voor de opening van de golfbaanuitbreiding. De precieze ligging wordt nog afgestemd met Das & Boom.

figuur 4: ligging gronddepot

Gewone dwergvleermuis

- Bij de verbouwing van het clubhuis wordt de vleermuisverblijfplaats ontzien.
- De verbouwing vindt niet in de kwetsbare perioden van voortplanting en verzorging van de jonge dieren (april-juli) of winterslaap (november-februari) plaats.
- Er worden aan gebouwen in de omgeving 4 vleermuiskasten van het type vleermuizen"broedkast" van Vivara opgehangen. De kasten zijn van blank hout, deze worden bij voorkeur zo donker mogelijk geschilderd (zwart) i.v.m. warmte. Verschil in temperatuur kan men aanbieden door de kasten in iets donkerdere en iets lichtere tinten te schilderen of door bv één kast aan een iets koelere kant op te hangen (waarbij de invliegopening op het zuid(westen) wordt georiënteerd). De oriëntatie kan bijdragen aan een gunstig microklimaat (zie ook www.vleermuizenindestad.nl). Als ophangplek komen vooral zuidgevels en wel vanaf 5 m hoogte. Dit gebeurt voor september 2013.
- De bunker bij het clubhuis wordt ingericht als vleermuisverblijfplaats. Dit gebeurt door hierin een ruimte van tenminste 1 m³ achter muur- en plafonddiktes van tenminste 0,5 m

dik te creëren en deze ruimte alleen voor vleermuizen toegankelijk te maken (middels smalle openingen op hoogte).

Rugstreeppad

- De grondwerkzaamheden voor de aanleg van hole 7 vinden buiten het voortplantings- (april-juli) en overwinteringsseizoen (november-maart) plaats.
- De inrichting (drainage, inzaaien e.d.) wordt voor het voortplantingsseizoen (voor 1 april) afgerond.

Levendbarende hagedis

- Bij het begin van de grondwerkzaamheden voor de aanleg van hole 7 in de periode augustus-oktober) worden eventueel aanwezige exemplaren Levendbarende hagedis weggevangen.
- Deze worden uitgezet in het nieuw gemaakte leefgebied op de uitbreiding, het natuurdoeltype hei/droog schraalgrasland in het bijzonder.

Q Compensatie

De natuurcompensatie is vormgegeven in het natuurcompensatieplan (bijlage 4) voor de natuur buiten de baan en in het golfbaanbeheerplan (bijlage 5) voor natuur op de baan. In totaal wordt 34,29 ha nieuwe natuur gemaakt buiten de golfbaan en 6 ha op de golfbaan. Van de natuur buiten de golfbaan ligt 10,13 ha (waarvan 0,13 ha bestaande houtwal) in de onmiddellijke nabijheid ($s < 300$ m) van de golfbaan (percelen 9-13 en A-D).

Das

De percelen 9-13 en A-D worden specifiek voor Das ingericht. Natuurdoeltypen zijn o.a. hoogstamboomgaard, houtwal, faunarijk grasland. Ook de percelen 2-4 in de iets wijdere omgeving ($s < 1$ km) worden grotendeels als dassenleefgebied ingericht.

Gewone dwergvleermuis

De ontwikkeling van allerlei natuurtypen op en rond de golfbaanuitbreiding, waarvan een flink deel als bosje, houtwal, mantel/struweel verhoogt de diversiteit in vegetatiestructuur (veel overgangen van kruidachtige naar houtachtige vegetatie) en is gunstig voor vleermuizen.

Rugstreeppad

De compensatie voor Rugstreeppad wordt op en rond de golfbaan tot stand gebracht in de vorm van (ondiepe) poelen (op de percelen 9, 10 en 13 en op de bestaande golfbaan) en de open vegetatie van het natuurstype hei/schraalgrasland op de bestaande golfbaan en de uitbreiding (akkercomplex en MOB-terrein).

Levendbarende hagedis

De compensatie voor Levendbarende hagedis wordt op en rond de golfbaan tot stand gebracht in de vorm van de open vegetatie van het natuurstype hei/schraalgrasland op de bestaande golfbaan en de uitbreiding (akkercomplex en MOB-terrein).

R Planning

De mitigatie- en compensatiemaatregelen worden uitgevoerd zodra het bestemmingsplan is goedgekeurd en de verschillende vergunningen en ontheffingen verleend. De verwachting is dat vanaf september 2013 de schop de grond in kan (zie verder onder D). Alleen de activiteiten die samenhangen met de grondopslag en de sanering starten eerder (vanaf 1 januari 2013).

S Alternatieven

Zie Milieueffectrapport (bijlage 2).

T Zorgvuldig handelen

Het zorgvuldig handelen blijkt uit het feit dat er uitgebreid natuuronderzoek is gebeurd. Het natuurbelang is vanaf het begin van de planvorming meegewogen.

Het onderzoek naar dassen is uitgebreid geweest en gedaan door een zeer gekwalificeerde onderzoeker met een grote betrokkenheid voor de betreffende soort, t.w. Marc Moonen van Stichting Das & Boom van VNC. De VNC, BMF, IVN en Milieudefensie zijn ook partner geweest bij het ontwerp van de baan en de inrichting van de natuurcompensatie. Dit is uitgemond in de betreffende plannen, het golfbaanbeheerplan en het natuurcompensatieplan. Er zal ook een beheerovereenkomst gesloten worden tussen de betreffende partijen. Het IVN gaat een rol spelen bij de uitvoering (directievoering).

Ook de inventarisatie van vleermuizen en herpetofauna is uitgebreid geweest en gedaan door gekwalificeerde en zeer ervaren onderzoekers, t.w. Frank Mertens en Hub Cuppen.

Tenslotte moet nog vermeld dat er hoewel niet verplicht een mer-procedure is gevolgd om zo het milieu- en natuurbelang optimaal te laten meewegen.

U Openbaar belang

Dit is hier niet van toepassing, omdat golfen geen groot maatschappelijk belang vertegenwoordigt. Anderzijds is het wel van openbaar belang dat een al meer dan 20 jaar binnen de gemeente Bernheze slepende kwestie, t.w. de aanwezigheid van een nog niet als zodanig bestemde en voor de burgerij ontoegankelijke golfbaan wordt gelegaliseerd en vanwege de uitbreiding toegankelijk gemaakt. En dat is alleen maar tot stand gekomen, omdat partijen, vertegenwoordigers van verschillende belangen, t.w. golf, recreatie, natuur en landschap, met een gedeeld verleden van onderlinge strijd tot consensus zijn gekomen. Hierdoor is nu eindelijk een Bernhezer twistappel weggenomen.

Tenslotte moet er nog op gewezen worden dat de uitbreiding de voorheen vervuilde en nu gesaneerde gronden van het MOB- en Vatenopslagterrein een nieuwe functie geeft. De sanering is ten dele bekostigd met de verkoop van de gronden als golfterrein. De sanering van vervuilde grond is wel een groot maatschappelijk belang.

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Al meer dan 20 jaar is de golfbaan een slepende kwestie in de gemeente Bernheze (voorheen in de gemeente Nistelrode). Het gaat hierbij om de aanwezigheid van een nog niet volledig juridisch planologisch geborgde golfbaan.

De huidige 9 holes golfbaan van Company Club De Hooge Vorssel kent een lange voorgeschiedenis. De baan is in 1990 met ontheffing en vergunning aangelegd (artikel 19 en 46, lid 8 Wet op de Ruimtelijke Ordening). Nadat de baan op basis van beide artikelen inmiddels feitelijk gerealiseerd was, heeft de Raad van State zich driemaal uitgesproken over de bestaande golfbaan. De uitspraken hebben duidelijk gemaakt dat de planologische regeling dient te geschieden door middel van een nieuw bestemmingsplan. Daarbij moet worden uitgegaan van de uitleg van het voormalige streekplan 2002 als ware sprake van een 'nieuwe' baan, en met een natuurcompensatie op basis van de huidige normering daarvoor. Al met al is de bestaande baan nog niet volledig juridisch planologisch geborgd. Inmiddels is het staande ruimtelijk beleid van de provincie vastgelegd in de Verordening ruimte 2012. De Verordening ruimte 2012 is het kader voor de verdere planvorming aangehouden.

Reeds vanaf de eerste ideevorming over de huidige baan heeft een omvang van 18 holes een rol gespeeld. Op aandrang van de provincie Noord-Brabant heeft de initiatiefnemer, Company Club De Hooge Vorssel, hiervan afgezien. De noodzaak tot realisering van het oorspronkelijke plan is sindsdien alleen maar toegenomen, om redenen van exploitatie en het behouden van de A-status en (inter)nationale toernooien op niveau. Het voormalige streekplan van de provincie Noord-Brabant gaat uit van de grondgedachte dat een golfbaan beschikt of zal beschikken over minimaal 18 holes. Aangezien het de enige full-businessbaan in Nederland is, zou dit ook bijdragen aan een onderscheidend ondernemersklimaat in Noord-Brabant. In Noord-Brabant en overig Nederland is er wel een aantal banen met de combinatie business én particulier/vereniging én individueel/greenfee, zoals in Best en Loon op Zand (Efteling).

De uitbreiding van de golfbaan (van 9 naar 18 holes) vindt voor een deel plaats op locaties waar vervuilde grond aanwezig is. Dit zijn de gronden van het voormalige MOB-complex en het voormalige Vatenopslagterrein. Deze gronden zullen gesaneerd worden. Deze sanering van vervuilde grond is een groot maatschappelijk belang. Het toekomstig gebruik als golfbaan levert door verkoop van delen van de gesaneerde grond tegen een hogere prijs dan de waarde als natuur, vervuilde grond of zelf golfbaan, voor bevoegd gezag, respectievelijk DLG (MOB-complex) en de provincie Noord-Brabant (Vatenopslagterrein) een extra kostendrager voor de sanering op. Daardoor wordt met name voor de vatenhandel bovendien nieuwe verrommeling voorkomen, omdat er gezien de boekwaarde geen andere functie of gebruiker in beeld is.

De uiteindelijke golfbaan is in recreatief, economisch en maatschappelijk opzicht een verrijking voor de gemeente Bernheze. Het plan is tot stand gekomen in overleg tussen de initiatiefnemer Company Club De Hooge Vorssel, de milieu-organisaties, provincie Noord-Brabant en gemeente Bernheze. Voor alle partijen is een duidelijke win-win-situatie bereikt:

- een fors surplus (ruim 7 hectare) aan natuurinvestering boven de voorgeschreven normering;
- een prima herbestemming voor het voormalige MOB-complex en het voormalige Vatenopslagterrein;
- de vergoeding van gemeentelijke plankosten en van de waardevermindering van de gemeentelijke gronden welke voor natuurcompensatie worden ingezet;
- een passende regeling voor de beschikbaarheid van de golfbaan voor Bernhezer inwoners;
- een doorgezette impuls voor het ondernemersklimaat in Noordoost Brabant;
- de beoogde inzet van IBN (de sociale werkvoorziening in de gemeente Bernheze) voor beheer en onderhoud van baan en natuurcompensatie (uitgangspunt social return).